

Briselē, 2025. gada 17. jūlijā
(OR. en)

11768/25

**Starpiestāžu lieta:
2025/0238 (COD)**

COH 143
RELEX 1029
CADREFIN 110
POLGEN 93
CODEC 1047

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2025. gada 17. jūlijs

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

Temats: Priekšlikums
EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,
ar ko Eiropas Reģionālās attīstības fondu, kas ietver Eiropas teritoriālo
sadarbību (*Interreg*), un Kohēzijas fondu nosaka par daļu no Regulas
(ES) [...] [VRP] izveidotā fonda un izklāsta nosacījumus reģionālajai
attīstībai domātā Savienības atbalsta īstenošanai 2028.–2034. gada
laikposmā

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 552 final.

Pielikumā: COM(2025) 552 final

Briselē, 16.7.2025.
COM(2025) 552 final

2025/0238 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko Eiropas Reģionālās attīstības fondu, kas ietver Eiropas teritoriālo sadarbību (*Interreg*), un Kohēzijas fondu nosaka par daļu no Regulas (ES) [...] [VRP] izveidotā fonda un izklāsta nosacījumus reģionālajai attīstībai domātā Savienības atbalsta īstenošanai 2028.–2034. gada laikposmā

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Komisija 2025. gada 16. jūlijā pieņēma priekšlikumu nākamajai daudzgadu finanšu shēmai 2028.–2034. gadam¹. Tā aptver arī Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) un Kohēzijas fondu.

Lai gan reģionālās un teritoriālās atšķirības ir ievērojami samazinātas, arī pateicoties ES kohēzijas politikai, 29 % ES iedzīvotāju joprojām dzīvo reģionos, kuros IKP uz vienu iedzīvotāju ir mazāks par 75 % no ES vidējā rādītāja un saglabājas daudz problēmu, turklāt rodas arī jaunas grūtības. Šīs problēmas ir jārisina ar pastiprinātu, modernizētu kohēzijas un izaugsmes politiku, sadarbojoties ar valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm.

Kā viens no galvenajiem mērķiem Komisijas paziņojumā “Ceļā uz nākamo daudzgadu finanšu shēmu”² ir noteikts vienkāršāks, mērķtiecīgāks un ietekmīgāks budžets. Turklāt sabiedriskajā apspriešanā ieinteresētās personas pauda plašu vienprātību par to, ka vajadzīga vienkāršošana un lielāka elastība – tie bija visbiežāk minētie faktori, kas ES budžetu padarītu lietderīgāku un efektīvāku.

Regulas mērķis ir novērst reģionālo nelīdzsvarotību un atbalstīt atpaliekošo reģionu attīstību (LESD 176. pants), atbalstot reformas un investējot visu ES reģionu un pilsētu sociālajā un ekonomikas attīstībā, kā arī uzlabojot teritoriālo sadarbību (it īpaši īstenojot *Interreg* plānu). Kohēzijas fonda mērķis ir atbalstīt investīcijas un reformas vides un transporta jomā dalībvalstīs ar salīdzinoši zemāku IKP uz vienu iedzīvotāju (177. pants).

Šajā regulā ir ietverti gan ERAF, gan Kohēzijas fondam piemērojamie noteikumi, kas ietver arī noteikumus par “Eiropas teritoriālo sadarbību” (*Interreg*).

• **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

ERAF un Kohēzijas fonds darbosies ciešā kopdarbībā ar citām politikas jomām, kas ietilpst valstu un reģionu partnerības plānu tvērumā, tādējādi veicinot sinerģiju starp šīm politikas jomām. Regulā, ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūras, labklājības un drošības fondu 2028.–2034. gadam un ar ko groza Regulu (ES) 2023/955 un Regulu (ES, *Euratom*) 2024/2509 (“VRP regula”), ir izklāstīti kopīgi noteikumi par [deviņiem] dalītās pārvaldības fondiem ES līmenī.

• **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Kohēzijas politika tiecas panākt sinerģiju un saskanību ar attiecīgajiem ES instrumentiem un politikas jomām, it īpaši ar Eiropas Konkurētspējas fondu, pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu un instrumentu “Eiropa pasaulē”. Lai maksimāli palielinātu savstarpējo papildināmību un sinerģiju visā ES ilgtermiņa budžetā un ar dalībvalstīm, cita starpā tiks izmantots Konkurētspējas koordinācijas rīks, kas saskaņos

¹ COM(2025) 571 final.

² https://commission.europa.eu/document/download/6d47acb4-9206-4d0f-8f9b-3b10cad7b1ed_en?filename=Communication%20on%20the%20road%20to%20the%20next%20MFF_e_n.pdf

rūpniecības un pētniecības politiku un investīcijas ES un valstu līmenī, orientējot tās uz kopīgu Eiropas interešu projektiem vai projektiem ar ES pievienoto vērtību. Saskaņotība tiks panākta arī ar DFS jauno struktūru, kas nodrošina sinerģiju starp attiecīgajām Savienības programmām, novērš pārklāšanos un ir vērsta uz investīcijām ar augstu Savienības pievienoto vērtību; tās ietvaros ERAF un Kohēzijas fonds tiks izmantoti valsts un reģionālas nozīmes reformām un investīcijām. Lai nodrošinātu teritoriālo kohēziju un ilgtspējīgu attīstību, ir jāpievēršas gan pašreizējo, gan nākamo paaudžu vajadzībām un ir jādod iespēja jauniešiem aktīvi iesaistīties noturīgu un pārtikušu reģionu veidošanā. Ir svarīgi atvieglot viņu piekļuvi izglītībai, nodarbinātībai, inovācijas ekosistēmām un mājokļiem un veicināt viņu pilsonisko un demokrātisko līdzdalību, kā arī atbalstīt kultūras nozares.

ERAF arī nodrošinās saskaņotību ar pašreizējām un gaidāmajām līdztiesības savienības stratēģijām³ un tiesību aktiem, kuru mērķis ir apkarot jebkāda veida diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

ES rīcība ir pamatota ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 174. pantu: “Savienība izstrādā un veic darbības, kas stiprina tās ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju. Savienība jo īpaši tiecas mazināt būtiskas dažādu reģionu attīstības līmeņa atšķirības un vismazāk attīstīto reģionu atpalicību.”

ERAF mērķi ir noteikti LESD 176. pantā: “Eiropas Reģionālās attīstības fonds ir nodibināts, lai palīdzētu izlīdzināt Savienības reģionu attīstības līmeņu galvenās atšķirības, piedaloties to reģionu attīstīšanā un strukturālā pielāgošanā, kuru attīstība atpaliek, un to rūpniecības rajonu pārprofilēšanā, kur sākusies lejupslīde.”

Kohēzijas fonda mērķi ir noteikti LESD 177. pantā: “Kohēzijas fonds, kas izveidots saskaņā ar to pašu procedūru, sniedz finansiālu atbalstu tādiem projektiem vides un Eiropas komunikāciju tīklu jomā, kas attiecas uz transporta infrastruktūru.”

LESD 178. pants ir juridiskais pamats tādu īstenošanas regulu pieņemšanai, kas attiecas uz ERAF – kohēzijas politikas fondu, kurš atbalsta Eiropas teritoriālās sadarbības mērķi (*Interreg*).

Papildus tam LESD 174. pantā noteikts, ka īpaša uzmanība jāpievērš lauku apvidiem, apvidiem, kurus skar rūpniecības restrukturizācija, kā arī reģioniem, kuros ir būtiski un pastāvīgi dabiski vai demogrāfiski traucēkļi, piemēram, galējiem ziemeļu reģioniem ar mazu iedzīvotāju blīvumu, kā arī salām un pārrobežu un kalnu reģioniem.

LESD 349. pantā ir noteikts, ka ir jāpieņem īpaši pasākumi, ņemot vērā tālāko reģionu struktūras sociālo un ekonomisko stāvokli, ko vēl vairāk sarežģī noteiktas īpatnības, kuras nopietni kavē šo reģionu attīstību.

3

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

ERAF un Kohēzijas fonds veicina integrāciju un sadarbību starp dalībvalstīm un mazina reģionālās atšķirības dalībvalstīs un starp tām, tajā skaitā starp pilsētu, lauku, piekrastes vai mazapdzīvotām teritorijām, kā arī starp Eiropas kontinentālo daļu un tālākajiem reģioniem un salām. Kohēzijas politikas finansējums ir piesaistījis investīcijas, kas nebūtu īstenotas tikpat lielā apjomā, tikpat vērienīgi un ātri, ja ES finansējums nebūtu pieejams. Tāpēc dalībvalstis vienas pašas nevar sasniegt priekšlikuma mērķus un Savienības atbalsts rada pievienoto vērtību.

Rīcība ES līmenī dod pievienoto vērtību valstu līmeņa pasākumiem. Kohēzijas politikas finansējums 2014.–2020. gadā bija ievērojams – tas veidoja gandrīz 13 % no kopējām publiskajām investīcijām ES un 51 % no šādām investīcijām kohēzijas valstīs⁴. Ekonomikas pētījumos⁵ konsekventi tiek konstatēts, ka kohēzijas politikai ir pozitīva ietekme uz reģionālo ekonomikas izaugsmi pat vietējā mērogā⁶. Turklāt makroekonomiskā modelēšana⁷ liecina, ka kohēzijas politikas investīcijas līdz maksimālās ietekmes gadam palielinās ES IKP kopumā par gandrīz 1 %. It īpaši no tām iegūst mazāk attīstītie reģioni, kuru prognozētais IKP īstenošanas perioda beigās būs lielāks nekā bez kohēzijas politikas. Tā kā ietekme ir plašāka (ieguvumi aptver arī citus reģionus), arī vairāk attīstītie reģioni tiek ilgtermiņā pozitīvi ietekmēti, lai arī mazākā mērā. Šī papildu ietekme veido aptuveni 15 % no kopējās ietekmes uz ES IKP, un lielākais īpatsvars (45 %) ir attīstītajos reģionos⁸.

Turklāt regulā paredzētās politikas izvēles ir samērīgas, jo fondus īsteno dalītā pārvaldībā, proti, programmas būs nevis tiešā Eiropas Komisijas pārvaldībā, bet tiks īstenotas partnerībā ar dalībvalstīm.

- **Proporcionalitāte**

Priekšlikums atbilst proporcionalitātes principam – tas paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi izvēršamo mērķu sasniegšanai. Tas atbilst darbības tvērumam ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas stiprināšanas jomā. Mērķi un attiecīgā Savienības atbalsta līmenis ir proporcionāls tam, ko instruments tiecas sasniegt. Priekšlikuma mērķis ir arī turpināt līdzšinējos vienkāršošanas centienus, vēl vairāk vienādojot un konsolidējot noteikumus.

⁴ [Outcome of 2021-2027 programming - Cohesion Policy | Data | European Structural and Investment Funds \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economic_finance_data/economic_data/economic_data_en).

⁵ Pellegrini un citi, “Measuring the effects of European Regional Policy on economic growth: A regression discontinuity approach”, *Papers in Regional Science* Nr. 92, 2013, 217.–233. lpp.; Becker un citi, “Absorptive Capacity and the growth and investment effects of regional transfers: A regression discontinuity design with heterogeneous treatment effects”, *American Economic Journal: Economic Policy* Nr. 5(4), 2013; Becker un citi, “Effects of EU Regional Policy: 1989–2013”, *Regional Science and Urban Economics* Nr. 69, 2018, 143.–152. lpp.; Crescenzi, R. un Giua, M., “One or many Cohesion Policies of the European Union? On the differential economic impacts of Cohesion Policy across Member States”, *Regional Studies* Nr. 54(1), 2020, 10.–20. lpp.; Di Caro, P. un Fratesi, U., “One policy, different effects: Estimating the region-specific impacts of EU cohesion policy”, *Journal of Regional Science* Nr. 62, 2022, 307.–330. lpp.

⁶ Bachtrögler-Unger un citi, “EU cohesion policy on the ground: Analyzing small-scale effects using satellite data”, *Regional Science and Urban Economics* Nr. 103, 103954, 2023.

⁷ Devītais kohēzijas ziņojums: https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/cohesion-report_en.

⁸ Monfort, P., Crucitti, F., Lazarou, N. un Salotti, S., “The economic spillovers of EU cohesion policy 2007-2013”, Eiropas Komisija, 2021, JRC125419.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Vispiemērotākais instruments šā priekšlikuma īstenošanai ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regula par ERAF [un Kohēzijas fondu], kas papildina [priekšlikumu regulai par Valsts un reģionu partnerības fondu].

3. **EX-POST NOVĒRTĒJUMU, A PSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Ex-post novērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

ERAF un Kohēzijas fonda *ex-post novērtējuma* provizorisks rezultāti liecina, ka programmas norit sekmīgi un spēš sasniegt lielāko daļu mērķu. Līdz šim fondi ir atbalstījuši vairāk nekā 2,5 miljonus mazo un vidējo uzņēmumu un ir palīdzējuši radīt vairāk nekā 370 tūkstošus darbvietu. 24 miljoni bērnu apmeklē jaunbūvētas bērnu aprūpes vietas. Turklāt ar klimatu saistītos projektos tikuši investēti vairāk nekā 66 miljardi EUR, un ES atjaunīgās enerģijas ražošanas jauda ir palielināta par vairāk nekā 6000 megavatiem. Pateicoties šiem fondiem, tika arī ieviesti meža ugunsdrošības pasākumi, no kuriem labumu gūst vairāk nekā 24 miljoni cilvēku (saskaņā ar ziņotajiem programmas rādītājiem), un tika uzlabota platjoslas piekļuve vairāk nekā 8 miljoniem mājsaimniecību.

Vienkāršošanas pasākumi, kas ieviesti 2014.–2020. gada plānošanas periodā, ir zināmā mērā samazinājuši slogu, taču ir iespējams vienkāršošanu turpināt, piemēram, paplašinot vienkāršotu izmaksu iespēju (SCO) un ar izmaksām nesaistīta finansējuma (FNLC) piemērošanas jomu. Tomēr būtisks iemesls, kāpēc ERAF un Kohēzijas fonda īstenošana ir sarežģīta, joprojām ir valstīs ieviestie noteikumi, kas pārsniedz ES līmeņa prasības (pārmērīga reglamentēšana).

Snieguma satvars ar kopīgiem rādītājiem, atskaites punktiem un mērķrādītājiem nodrošināja uzticamu pierādījumu un analīzes datubāzi, it īpaši ar savāktajiem saskaņotajiem datiem par progresu, tajā skaitā labuma guvēju datiem. Valstu datubāzu sadarbības un piekļūstamības uzlabošana ne tikai atvieglotu labāku uzraudzību un pastiprinātu politikas orientāciju uz sniegumu, bet arī varētu samazināt administratīvo slogu.

Pateicoties finansējuma apjomam, spējai piesaistīt papildu privātās investīcijas un investīciju mērķtiecīgai ievirzei, ERAF un Kohēzijas fonds ir ļāvuši veikt investīcijas, kuras dalībvalstīs, visticamāk, nebūtu veikušas, ja šo fondu nebūtu. Turklāt ERAF un Kohēzijas fonds sniedz pievienoto vērtību ar daudzgadu plānošanu un finansējuma nepārtrauktību.

Pierādījumi liecina, ka atbalsts ir bijis lielā mērā atbilstošs labuma guvēju pastāvīgajām un jaunajām vajadzībām visā plānošanas periodā. Investīcijas ir bijušas nozīmīgas Eiropas konkurētspējai un lielākoties atbilstošas Eiropas zaļajam kursam, lai gan dalībvalstīs bijušas dažas neatbilstības. ES līmenī lielākā daļa investīciju tika piešķirtas politikas jomām, kurās jāveic vajadzīgās reformas, kas noteiktas konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos (KVAI), ar atšķirībām starp dalībvalstīm. Kopumā KVAI ir kalpojuši kā noderīgs instruments, kas palīdz dalībvalstīm novirzīt investīcijas reformu vajadzībām. Ir mazāk pierādījumu par to, ka plānošanas periodā formulētie KVAI ietekmētu prioritāšu noteikšanu vai pārdali.

ERAF un Kohēzijas fonds ir labi piemēroti teritoriālās kohēzijas atbalstam. To uzbūve un pārvaldības struktūra nodrošina, ka investīciju stratēģijas risina teritoriālās problēmas un ka plānošana un īstenošana var notikt gan valsts, gan decentralizētā reģionālā līmenī, tādējādi pielāgojot ES prioritāšu īstenošanu teritoriālajām vajadzībām. Dažos gadījumos tematiskās koncentrācijas principa elastīgāka piemērošana būtu ļāvusi labāk pielāgoties teritoriālajām

īpatnībām. Modelēšana liecina, ka kohēzijas politikas intervences pasākumiem ir pozitīva ietekme uz ES ekonomiku. Tiek lēsts, ka politikas perioda beigās ES IKP būs pat par 0,6 % lielāks salīdzinājumā ar hipotētisku scenāriju bez šīs politikas.

Kā galvenās jomas turpmākiem uzlabojumiem attiecībā uz *Interreg* tika noteikta lielāka saskaņošana un spēcīgāki koordinācijas instrumenti starp dažādām ES finansējuma plūsmām.

ERAF, Kohēzijas fonda un Taisnīgas pārkārtošanās fonda **vidusposma novērtējuma** provizoriskie rezultāti liecina, ka, lai gan īstenošana sākās novēloti un plānošanas perioda sākumā bija lēna, 2024. gada pirmajā pusē tā ievērojami paātrinājās. Kavēšanos izraisīja lielā mērā ārēji faktori – tā bija saistīta ar Covid-19 krīzi un Krievijas agresijas karu pret Ukrainu. Dalībvalstis par prioritāriem uzskatīja ES līmeņa instrumentus reaģēšanai uz krīzēm, it īpaši Atveseļošanas un noturības mehānismu (ANM).

Tā kā šajos fondos ir integrēta teritoriālo aspektu apsvēršana un attiecīgi instrumenti, tie ir labi piemēroti reģionālo atšķirību novēršanai. Priekšnosacījums ir pienācīga administratīvā spēja, taču šobrīd ne visās programmās tā ir pietiekama. Partnerībai un daudzlīmeņu pārvaldībai ir spēcīga pozitīva ietekme uz plānošanu un īstenošanu, taču joprojām ir jomas, kurās ir jāuzlabo ieinteresēto personu iesaiste un līdzdalīga lēmumu pieņemšana.

Pāreja no *ex ante* nosacījumiem uz mazāku skaitu skaidrāk noteiktu veicinošo nosacījumu ir uzlabojusi efektivitāti. Lielākā daļa veicinošo nosacījumu jau ir izpildīti, un ir sākti attiecīgie reformu procesi tādās jomās kā viedā specializācija, transports un klimats. Veicinošie nosacījumi un ANM starpposma rādītāji dažās jomās ir savstarpēji pastipriņoši. Nosacījumu pielāgošana konkrētam valsts un reģionālajam kontekstam – nevis to vispārēja piemērojāmība visām programmām – varētu uzlabot kohēzijas politikas investīciju sinerģiju ar attiecīgajām nozaru rīcībpolitikām un vietējām vajadzībām.

Dalībvalstīs pastāv laba prakse – kohēzijas politika un ANM finansējums tiek apvienoti, lai atbalstītu papildu pasākumus. ANM starpposma rādītāju rosinātās reformas dod labumu kohēzijas investīcijām un otrādi: veicinošie nosacījumi var nākt par labu arī ANM investīcijām.

Jauni vienkāršošanas pasākumi palīdz samazināt administratīvo slogu. Vienkāršotu izmaksu iespējām un ar izmaksām nesaistītam finansējumam ir liels potenciāls, bet to izmantošana joprojām ir nevienmērīga.

ERAF un Kohēzijas fonds ļauj risināt konkrētas attīstības problēmas, kuras bez šiem fondiem netiktu risinātas tādā pašā mērā. Fondi sniedz pievienoto vērtību arī ar ilgtermiņa stratēģisko perspektīvu un spēju veidošanu reģionālā un vietējā līmenī, un tas papildus pozitīvi ietekmē arī valstu instrumentu īstenošanu. Daudzlīmeņu pārvaldības un partnerības princips sasaista ES, valsts un reģionālo līmeni, izmantojot vietējiem apstākļiem pielāgotu pieeju, kas ir unikāla izvērtēto fondu iezīme salīdzinājumā ar citiem valstu un ES instrumentiem. Fondi atbalsta tādas jomas ar skaidru Eiropas dimensiju kā klimatrīcība, digitālā pārveide, aizsardzība, Eiropas transports un starpreģionālā un pārrobežu sadarbība.

Īstenotie piešķirumi ļoti lielā mērā atbilst gan Padomes Stratēģiskajai programmai, gan Komisijas priekšsēdētājas pamatnostādņēm, gan arī Eiropas pusgada prioritātēm. Turklāt fondi sniedz atbalstu M. Dragi ziņojumā noteiktajām izaugsmes veicināšanas jomām. Tas liecina, ka kohēzijas politika joprojām ir svarīga pašreizējā politikas ciklā un arī prognozētajām nākotnes vajadzībām.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Komisija iniciatīvas procesā aktīvi sadarbojās ar ieinteresētajām personām – tā rīkoja īpašus pasākumus un sabiedriskās apspriešanas, kā detalizēti izklāstīts Regulas (ES) [...] par Valsts un reģionu partnerības fondu priekšlikumam pievienotā paskaidrojuma raksta attiecīgajā nodaļā.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Informācija par to, kā Komisija izmanto ārējo ekspertu atzinumus, ir sniegta Regulas (ES) [...] par Valsts un reģionu partnerības fondu priekšlikumam pievienotā paskaidrojuma raksta attiecīgajā nodaļā.

- **Ietekmes novērtējums**

Informācija par Komisijas ietekmes novērtējumu ir sniegta Regulas (ES) [...] par Valsts un reģionu partnerības fondu priekšlikumam pievienotā paskaidrojuma raksta attiecīgajā nodaļā.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Paredzams, ka iniciatīva palīdzēs ievērojami samazināt administratīvo slogu un izmaksas, kā arī uzlabot Savienības atbalsta īstenošanas efektivitāti; skatīt arī attiecīgo nodaļu paskaidrojuma rakstā, kas pievienots priekšlikumam Regulai (ES) [...] par Valsts un reģionu partnerības fondu.

- **Pamattiesības**

Savienības atbalsts tiks īstenots saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un Regulas (ES, Euratom) 2020/2092 2. panta a) punktā noteikto tiesiskuma principu; skatīt arī attiecīgo iedaļu paskaidrojuma rakstā, kas pievienots priekšlikumam Regulai (ES) [VRP regula].

Līdztekus Nosacītības regulai, ko turpinās piemērot visam ES budžetam, šī regula ietver stingrus aizsardzības pasākumus, kuru nolūks ir nodrošināt, ka līdzekļi tiek izmantoti saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un tiesiskuma principiem, kas noteikti Regulas (ES, Euratom) 2020/2092 2. panta a) punktā. Paredzams, ka reformu, kas cita starpā saistītas ar ziņojuma par tiesiskumu ieteikumiem, iekļaušana turpmākajos plānos arī uzlabos pamattiesību aizsardzību un stiprinās atbilstību hartai.

Šajā iniciatīvā tiks ievēroti arī principi, kas izklāstīti Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Saskaņā ar šo priekšlikumu Savienības atbalstu īstenoš dalībvalstis dalītā pārvaldībā un Komisija tiešā/netiešā pārvaldībā. Savienības atbalsta īstenošana tiks uzraudzīta, izmantojot snieguma satvaru, kas piemērojams 2028.–2034. gada daudzgadu finanšu shēmai un ir izklāstīts Regulas (ES) [...] [Snieguma satvars] priekšlikumā.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Lielākā daļa ERAF un Kohēzijas fonda īstenošanas noteikumu ir ietverti Regulā (ES) [VRP regula].

I nodaļā ir izklāstīti vispārīgi noteikumi par ERAF, kas atbalsta arī Eiropas teritoriālo sadarbību (*Interreg*), un Kohēzijas fonda atbalsta tvērumu 2028.–2034. gadā.

II nodaļā ir izklāstīti noteikumi par *Interreg*, kas *Interreg* plāna ietvaros veicina sadarbību starp dalībvalstīm un to reģioniem Savienībā un starp dalībvalstīm, to reģioniem un trešām valstīm vai reģionālās integrācijas un sadarbības organizācijām.

III nodaļā ir ietverti īpaši nobeiguma noteikumi.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko Eiropas Reģionālās attīstības fondu, kas ietver Eiropas teritoriālo sadarbību (*Interreg*), un Kohēzijas fondu nosaka par daļu no Regulas (ES) [...] [VRP] izveidotā fonda un izklāsta nosacījumus reģionālajai attīstībai domātā Savienības atbalsta īstenošanai 2028.–2034. gada laikposmā

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 177., 178. un 349. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu⁹,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu¹⁰,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 176. pantā noteikts, ka Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) mērķis ir palīdzēt izlīdzināt Savienības reģionu attīstības līmeņu galvenās atšķirības. Saskaņā ar minēto pantu un LESD 174. panta otro un trešo daļu ERAF ir jāpalīdz mazināt atšķirības starp dažādo reģionu attīstības līmeņiem un vismazāk attīstīto reģionu atpalcību, īpašu uzmanību veltot tiem vismazāk attīstītajiem reģioniem, kuros ir būtiski un pastāvīgi dabiski vai demogrāfiski traucēkļi, tajā skaitā jo īpaši traucēkļi, ko izraisa demogrāfiska lejupslīde, piemēram, galējiem ziemeļu reģioniem ar mazu iedzīvotāju blīvumu, salām un pārrobežu un kalnu reģioniem.
- (2) Kohēzijas fonds tika izveidots, lai palīdzētu sasniegt vispārējo mērķi stiprināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju Savienībā, sniedzot finansiālu ieguldījumu tādās jomās kā vide un Eiropas tīkli transporta infrastruktūrā (*TEN-T*), kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1315/2013¹¹.
- (3) Šis Savienības atbalsts, ko nodrošina ERAF un Kohēzijas fonds, ir jāsniedz no Valsts un reģionu partnerības fonda saskaņā ar noteikumiem, kuri reglamentē minēto fondu un ir izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) [VRP regula]¹².

⁹ OV C [...], [...], [...]. lpp.

¹⁰ OV C [...], [...], [...]. lpp.

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1315/2013 (2013. gada 11. decembris) par Savienības pamatnostādņēm Eiropas transporta tīkla attīstībai un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 661/2010/ES ([OV L 348, 20.12.2013., 1. lpp.](#)).

¹² OV [...].

- (4) Regulā (ES) XX [VRP regula] ir izklāstīti kopīgi noteikumi, kas piemērojami dažādiem fondiem, to vidū ERAF, Eiropas Sociālajam fondam (ESF), Kohēzijas fondam, Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondam (EJZF), Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondam (*AMIF*), Iekšējās drošības fondam (IDF) un Robežu pārvaldības un vīzu instrumentam (*BMVI*), kuri darbojas saskaņā ar vienotu satvaru (“fondi”).
- (5) ERAF un Kohēzijas fonda īstenošanā būtu jāievēro horizontālie principi, kas izklāstīti Līguma par Eiropas Savienību (LES) 3. pantā un LESD 10. pantā, kā arī LES 5. pantā noteiktais subsidiaritātes un proporcionalitātes princips, un jāņem vērā Eiropas Savienības Pamattiesību harta. Dalībvalstīm būtu jāievēro arī pienākumi, kas noteikti ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām, un jānodrošina pieklūstamība saskaņā ar konvencijas 9. pantu un saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, ar kuriem saskaņo produktu un pakalpojumu pieklūstamības prasības. Dalībvalstīm un Komisijai būtu jācenšas novērst nevienlīdzību, veicināt sieviešu un vīriešu līdztiesību un iekļaut dzimumu līdztiesības aspektu, kā arī apkarot diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ. No fondu līdzekļiem nevajadzētu atbalstīt pasākumus, kas veicina jebkādu segregāciju. ERAF un Kohēzijas fonda mērķi būtu jāsasniedz ilgtspējīgas attīstības ietvarā un atbilstoši Savienības centieniem saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti, kā noteikts LESD 11. pantā un 191. panta 1. punktā, ņemot vērā principu “piesārņotājs maksā”. Lai aizsargātu iekšējā tirgus integritāti, būtu jānodrošina, ka darbības, no kurām labumu gūst uzņēmumi, ir saderīgas ar valsts atbalsta noteikumiem, kas noteikti LESD 107. un 108. pantā.
- (6) ERAF un Kohēzijas fondam to attiecīgajās darbības jomās, kas noteiktas Līgumos, būtu jāpalīdz sasniegt konkrētos politikas mērķus, kuri izklāstīti Regulas (ES) [VRP regula] 2. un 3. pantā. Ir sīkāk jāprecizē iespējas no ERAF un Kohēzijas fonda sniegt atbalstu nelabvēlīgā situācijā esošiem apgabaliem, pilsētu teritorijām un tālākajiem reģioniem. Turklāt ir jāparedz noteikumi Eiropas teritoriālās sadarbības (*Interreg*) īstenošanai.
- (7) Saskaņā ar starppaaudžu taisnīguma principu un Savienības apņemšanos īstenot bērnu tiesības un jaunatnes stratēģiju no ERAF un Kohēzijas fonda būtu jāatbalsta pasākumi, kas veicina ilgtspējīgu attīstību nākamajām paaudzēm, visās teritorijās uzlabo jauniešu piekļuvi iespējām un risina jauniešu konkrētās vajadzības nelabvēlīgā situācijā esošos apgabalos, it īpaši nelabvēlīgā situācijā esošos reģionos, kuros mazinās apdzīvotība, cita starpā atbalstot prasmju, inovācijas, uzņēmējdarbības, ilgtspējīgu iztikas līdzekļu un kultūras vai sporta infrastruktūru. Šādu atbalstu var īstenot, izmantojot integrētas pilsētu vai vietējās stratēģijas.
- (8) Dalībvalstis, īpaši tās, kurās pastāv ievērojamas romu iedzīvotāju problēmas, pievērš īpašu uzmanību romu līdztiesībai un iekļaušanai. Atbalsts nebūtu jāsniedz darbībām, kas veicina personu ar invaliditāti un marginalizētu kopienu, piemēram, romu, jebkāda veida segregāciju vai atstumtību.
- (9) Tiek uzskatīts, ka ilgtspējīgas pilsētattīstības labad ir jāatbalsta integrēta teritoriālā attīstība, kas palīdzētu sekmīgāk risināt ekonomiskās, vidiskās, klimatiskās, demogrāfiskās un sociālās problēmas, kuras skar pilsētu teritorijas, tajā skaitā pilsētu funkcionālās teritorijas, turklāt vienlaikus jāņem vērā vajadzība veicināt saiknes starp pilsētu un lauku teritorijām. Attiecīgajās valsts un reģionu partnerības plānu nodaļās būtu jāiekļauj pasākumi, kas atspoguļo šīs pieejas.
- (10) Īpaša uzmanība būtu jāvelta tālākajiem reģioniem, proti, būtu jāpieņem LESD 349. pantā paredzētie pasākumi, ar kuriem tālākajiem reģioniem kompensē papildu

izmaksas, kas šajos reģionos rodas sakarā ar vienu vai vairākiem no LESD 349. pantā minētajiem pastāvīgajiem apgrūtinājumiem (tālums, atrašanās uz salas, maza teritorija, sarežģīta topogrāfija un klimats, tautsaimniecības atkarība no dažiem produktiem), kuru pastāvība un kombinācija būtiski kavē minēto reģionu attīstību. Lai aizsargātu iekšējā tirgus integritāti, ERAF atbalstam, ar kuru palīdz finansēt darbības un investīciju atbalstu tālākajos reģionos, vajadzētu būt saderīgam ar LESD 107. un 108. pantā izklāstītajiem valsts atbalsta noteikumiem, un tas attiecas uz visām ERAF un Kohēzijas fonda līdzfinansētajām darbībām.

- (11) Lai atbalstītu harmonisku Savienības teritorijas attīstību dažādos līmeņos, ERAF *Interreg* ietvaros būtu jāatbalsta pārrobežu sadarbība, transnacionālā sadarbība, starpreģionālā sadarbība un tālāko reģionu sadarbība.
- (12) Lai daudzvalstu projektos ņemtu vērā sadarbības mērķa konkrēto kontekstu un vajadzīgo īstenošanas kārtību, kā arī četru sadaļu specifiku, *Interreg* būtu jāīsteno atsevišķi no valsts un reģionu partnerības plāniem, proti, īstenojot *Interreg* plānu.
- (13) ERAF *Interreg* ietvaros var atbalstīt visu konkrēto mērķu sasniegšanu. Turklāt tam būtu jāveicina tādu papildu konkrēto mērķu sasniegšana, kuri saistīti ar konkrētiem uzdevumiem, proti, panākt “labāku sadarbības pārvaldību”, “drošāku un aizsargātāku Eiropu” un “noturīgākus reģionus, kas robežojas ar Krieviju, Baltkrieviju un Ukrainu”. Lai no ERAF līdzekļiem varētu atbalstīt *Interreg* gan ar investīcijām infrastruktūrā, gan ar saistītajām investīcijām un apmācības un integrācijas pasākumiem, ir jāparedz, ka no ERAF līdzekļiem drīkst atbalstīt arī darbības, kas atbilst konkrētajiem mērķiem, kuri izklāstīti Regulas (ES) [VRP regula] [3. panta 1. punkta c) apakšpunktā par konkrētajiem mērķiem sociālajā jomā].
- (14) Būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai pieņemt un grozīt *Interreg* nodaļu sarakstus, kā arī sarakstu ar Savienības atbalsta kopsummām katrai *Interreg* nodaļai. Šīs īstenošanas pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regulu (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu. Lai gan minētie tiesību akti ir vispārīgi, būtu jāizmanto konsultēšanās procedūra, ievērojot to, ka ar minētajiem aktiem noteikumi tiek īstenoti tikai tehniskā aspektā. Lēmumam, ar ko apstiprina attiecīgo *Interreg* plāna nodaļu, vajadzētu būt finansēšanas lēmumam Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, *Euratom*) 2024/2509¹³ 110. panta 1. punkta nozīmē.
- (15) Turklāt dalībvalstīm būtu jāsaģatavo *Interreg* plāna nodaļas ar galvenajiem plānošanas elementiem atbalsta īstenošanai. Šīs nodaļas būtu regulāri jāapstiprina Komisijai.
- (16) Lai atbalsts no ERAF un no Savienības ārējās finansēšanas instrumentiem tiktu izmantots iespējami efektīvāk, būtu jāizveido mehānisms, ar ko panāk šāda atbalsta atmaksāšanu atpakaļ gadījumos, kad ārējās sadarbības programmas – arī ar trešām valstīm, kas nesaņem atbalstu ne no viena Savienības finansēšanas instrumenta, – nav iespējams pieņemt vai tās ir jāpārtrauc. Ar minēto mehānismu būtu jācenšas nodrošināt programmu optimālu darbību un iespējami lielāku saskaņotību starp minētajiem instrumentiem.

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, *Euratom*) 2024/2509 (2024. gada 23. septembris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (pārstrādāta redakcija) (PE/99/2023/REV/1, OV L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (17) Lai veicinātu un sekmētu sadarbības pasākumus, arī turpmāk vajadzētu būt iespējamiem tādiem sadarbības pasākumiem starp partneriem kādā dalībvalstī vai starp dažādām dalībvalstīm, kas attiecas uz visu konkrēto mērķu sakarā sniegto atbalstu. Šāda ciešāka sadarbība papildina sadarbību *Interreg* ietvaros, un tajā var būt iesaistīti partneri no jebkura Savienības reģiona, taču tā var ietvert arī pārrobežu reģionus un tādus reģionus, uz kuriem visiem attiecas makroreģionāla vai jūras baseina stratēģija, vai abu veidu reģionus.
- (18) Saistībā ar unikālajiem un specifiskajiem Īrijas salas apstākļiem un lai atbalstītu ziemeļu un dienvidu sadarbību atbilstoši Belfāstas nolīgumam, būtu jāizveido jauna pārrobežu nodaļa *PEACE PLUS*, kura balstītos uz iepriekšējo programmu darbu Īrijas un Ziemeļīrijas robežapgabalos un turpinātu to. Ņemot vērā *PEACE PLUS* praktisko nozīmīgumu, ir jāparedz, ka, atbalstot pasākumus miera un izlīguma labā, ERAF būtu arī jāpalīdz attiecīgajos reģionos veicināt sociālo, ekonomisko un reģionālo stabilitāti, it īpaši ar pasākumiem, kas veicina kopienu saliedētību. Ņemot vērā minētās programmas specifiku, to vajadzētu pārvaldīt integrēti un Apvienotās Karalistes iemaksu vajadzētu integrēt programmā kā ārējos piešķirtos ieņēmumus.
- (19) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi, proti, stiprināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, izlīdzinot galvenās reģionālās atšķirības Savienībā, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, taču, ņemot vērā apjomīgās atšķirības dažādu reģionu attīstības līmenī un vismazāk attīstīto reģionu atpalicību, kā arī ierobežotos dalībvalstu un reģionu finanšu līdzekļus, minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus, ievērojot LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

Vispārīgi noteikumi

1. pants

Priekšmets

Šajā regulā ir paredzēti īpaši nosacījumi Savienības atbalsta īstenošanai saskaņā ar vispārīgajiem mērķiem, kas noteikti Regulas (ES) [VRP regula] 2. pantā un it īpaši tā a) un e) apakšpunktā.

Regulā ir iekļauti arī noteikumi, kas vajadzīgi, lai īstenotu Savienības atbalstu Eiropas teritoriālās sadarbības (“*Interreg*”) veicināšanai nolūkā sekmēt sadarbību starp dalībvalstīm un to reģioniem Savienībā un starp dalībvalstīm un to reģioniem un trešām valstīm, partnervalstīm, citām teritorijām vai aizjūras zemēm un teritorijām (AZT), vai reģionālās integrācijas un sadarbības organizācijām.

Šo Savienības atbalstu sniedz no Valsts un reģionu partnerības fonda saskaņā ar noteikumiem, kas reglamentē minēto fondu un ir izklāstīti Regulā (ES) [VRP regula].

2. pants

Atbalsts no ERAF un Kohēzijas fonda

ERAF un Kohēzijas fonds to attiecīgajās darbības jomās, kas noteiktas LESD 176. un 177. pantā, atbalsta Regulā (ES) [VRP regula] noteiktos konkrētos mērķus, kuri veicina

Regulas (ES) [VRP regula] 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteiktā vispārīgā mērķa sasniegšanu.

3. pants

Definīcijas

1. “Eiropas teritoriālā sadarbība (*Interreg*)” ir sadarbība starp dalībvalstīm un to reģioniem Savienībā un starp dalībvalstīm, to reģioniem un trešām valstīm vai reģionālās integrācijas un sadarbības organizācijām, un to finansē no Valsts un reģionu partnerības fonda un attiecīgā gadījumā no instrumenta “Eiropa pasaulē”.
2. “Trešā valsts” ir trešo valstu vai partnervalstu teritorijas, kā arī dalībvalstu aizjūras zemes un teritorijas.

Kad Regulas (ES) [VRP regula] 69. pantā [dalībvalstu pienākumi], 70. pantā [ikgadējās apliecinājumu paketes iesniegšana], 74. pantā [datu vākšana un reģistrēšana] un 77. pantā [maksājumu pieteikumu iesniegšana un novērtēšana] ir minēta “dalībvalsts”, tad šajā nodaļā to saprot kā “dalībvalsti, kurā atrodas vadošā iestāde”.

4. pants

Atbalsts nelabvēlīgā situācijā esošiem apgabaliem

1. Saskaņā ar LESD 174. pantu dalībvalstis īpašu uzmanību pievērš problēmu risināšanai nelabvēlīgā situācijā esošos reģionos un apgabalos, it īpaši lauku apvidos, apvidos, kurus skar rūpniecības restrukturizācija, reģionos, kuros ir būtiski un pastāvīgi dabiski vai demogrāfiski traucēkli, piemēram, galējos ziemeļu reģionos ar mazu iedzīvotāju blīvumu un salās, pārrobežu un kalnu reģionos, kā arī taisnīgas pārkārtošanās apgabalos un reģionos, kas robežojas ar Krieviju, Baltkrieviju un Ukrainu. Dalībvalstis un reģioni attiecīgā gadījumā savos valsts un reģionu partnerības plānos saskaņā ar Regulas (ES) [VRP regula] 72.–74. pantu [integrēta vietējā un pilsētattīstība] izklāsta integrētu pieeju šajā punktā minēto reģionu un apgabalu demogrāfisko problēmu vai īpašo vajadzību risināšanai. Šāda integrēta pieeja var ietvert attiecīga finansējuma saistības šim nolūkam, ko var iekļaut tam īpaši paredzētās valsts un reģionu partnerības plānu nodaļās.

5. pants

Ilgspējīga pilsētattīstība

Savas teritoriālās attīstības ietvaros dalībvalstis atbalsta integrētas pilsētattīstības stratēģijas, kas vērstas uz ilgtspējīgu attīstību un risina vides, enerģētikas un klimata problēmas, it īpaši sekmē taisnīgu pārkārtošanos uz tīru, klimatneitrālu un noturīgu ekonomiku līdz 2050. gadam, sevišķu uzmanību pievēršot mājokļu un nabadzības jautājumiem, kultūras mantojumam un digitālo tehnoloģiju potenciāla izmantošanai inovācijas un energoefektivitātes nolūkos, kā arī pilsētu funkcionālo teritoriju attīstības atbalstīšanai un saiknes starp pilsētu un lauku teritorijām veicināšanai.

6. pants

Tālākie reģioni

Valsts un reģionu partnerības plānos paredz pasākumus, kas ietver strukturālu atbalstu tālāko reģionu ekonomiskajai, sociālajai un teritoriālajai attīstībai un sedz darbības izmaksas vai kompensāciju – arī kompensāciju, kura piešķirta par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu minētajos reģionos saskaņā ar sabiedrisko pakalpojumu saistībām un līgumiem, – lai

kompensētu papildu izmaksas, kas tālākajos reģionos rodas sakarā ar vienu vai vairākiem no LESD 349. pantā minētajiem pastāvīgajiem to attīstības apgrūtinājumiem.

II NODAĻA

Interreg plāns

7. pants

Darbības joma

1. *Interreg* atbalsta šādas sadarbības sadaļas:
 - (a) sadarbība starp blakusreģioniem nolūkā veicināt integrētu un harmonisku reģionālo attīstību sauszemes un jūras pierobežas kaimiņreģionos (pārrobežu sadarbība);
 - (b) sadarbība plašākās transnacionālās teritorijās vai jūras baseinu apkaimē, kurā ir iesaistīti valsts, reģionālie un vietējie partneri dalībvalstīs un trešās valstīs un kuras mērķis ir panākt augstāku teritoriālās integrācijas pakāpi (transnacionālā sadarbība);
 - (c) sadarbība nolūkā stiprināt kohēzijas politikas efektivitāti, veicinot pieredzes apmaiņu, inovatīvas pieejas un spēju veidošanu (starpreģionālā sadarbība);
 - (d) tālāko reģionu sadarbība savā starpā un ar kaimiņos esošām trešām valstīm vai reģionālās integrācijas un sadarbības organizācijām nolūkā sekmēt reģionālo integrāciju un harmonisku attīstību savā apkārtnē (tālāko reģionu sadarbība).

Ja vien šajā regulā nav noteiktas īpašas prasības, sadarbību starp diviem vai vairākiem Eiropas partneriem, no kuriem neviens nav dalībvalsts vai dalībvalsts reģions, īsteno saskaņā ar konkrētajiem noteikumiem, kas izklāstīti Regulā XX [Eiropa pasaulē].

2. *Interreg* plāna nodaļas, kas atbalsta pārrobežu sadarbību, transnacionālo sadarbību un starpreģionālo sadarbību, īsteno dalītā pārvaldībā. Iemaksas no instrumenta “Eiropa pasaulē”, kas iekļautas nodaļās, kuras atbalsta tālāko reģionu sadarbību, var īstenot dalītā vai netiešā pārvaldībā. Šā panta 1. punktā minētās sadarbības programmas, ko līdzfinansē Valsts un reģionu partnerības fonds, var saņemt iemaksas no pilāriem, kas minēti Regulas XX [instruments “Eiropa pasaulē”] 3. panta 1. punkta a), b), c) un e) apakšpunktā.
3. *Interreg* plānam piemēro Regulas (ES) [VRP regula] noteikumus, izņemot gadījumus, kad šajā regulā ir paredzēti konkrētāki noteikumi par *Interreg* plāna īstenošanu.
4. Papildus konkrētajiem mērķiem, kas noteikti Regulas (ES) [VRP regula] 3. panta a) un c) apakšpunktā, *Interreg* atbalsta labāku sadarbības pārvaldību, drošāku un aizsargātāku Eiropu un noturīgākus reģionus, kas robežojas ar Krieviju, Baltkrieviju un Ukrainu.
5. Pārrobežu programmas *PEACE PLUS* gadījumā, kad tā darbojas miera un izlīguma labā, ERAF, īstenojot konkrētu mērķi saskaņā ar Regulas (ES) [VRP regula] 2. panta a) apakšpunktā minēto vispārīgo mērķi, veicina arī sociālo, ekonomisko un reģionālo stabilitāti attiecīgajos reģionos, it īpaši ar pasākumiem, kas veltīti kopienu saliedētības veicināšanai.

6. Regulas (ES) [VRP] XX pantu [aizdevuma atbalsts], XX pantu [aizdevuma līgums un aizņēmumu un aizdevumu operācijas] un XX pantu [vidusposma pārskats], kā arī 14. panta 2. punktu [25 % elastīguma summa] *Interreg* plānam nepiemēro.

8. pants

Prasības attiecībā uz *Interreg* plāna nodaļām

1. *Interreg* plānā iekļauj *Interreg* plāna nodaļas. Katra nodaļa attiecas uz sadarbību konkrētā ģeogrāfiskā apgabalā.
2. Dalībvalsts, kurā atrodas potenciālā vadošā iestāde, ne vēlāk kā pēc sešiem mēnešiem no šīs regulas stāšanās spēkā iesniedz Komisijai *Interreg* plāna nodaļu visu iesaistīto dalībvalstu un trešo valstu vārdā.
3. Katrā *Interreg* plāna nodaļā saskaņā ar šīs regulas pielikumā iekļauto veidni izklāsta tālāk minētos elementus. *Interreg* plāna nodaļā:
 - (a) norāda attiecīgo *Interreg* sadarbības sadaļu un ģeogrāfisko tvērumu;
 - (b) apraksta *Interreg* plāna nodaļas intervences stratēģiju, kuras pamatā ir skaidra analīze par teritoriālajām vajadzībām un trūkumiem aptvertajā apgabalā, norādot sadarbības pasākumus, tajā skaitā iespējamus teritoriālās vai vietējās attīstības pasākumus, un paskaidrojot, kā šie pasākumi palīdzēs īstenot Regulas (ES) [VRP regula] 2. un 3. pantā [politikas mērķi] noteiktos mērķus un šīs regulas 7. panta 4. punktā minētos *Interreg* konkrētos mērķus, kā arī pārkārtošanos uz klimatneitralitāti;
 - (c) sniedz pasākumu sarakstu un aprakstu, norādot katra pasākuma primāros vispārīgos un konkrētos mērķus, un uzskaita paredzētos atskaites punktus un mērķrādītājus, norādot to indikatīvo pabeigšanas datumu plānošanas periodā. Mērķrādītājiem ierosināto rādītāju pamatā ir iznākuma rādītāji, kas uzskaitīti Regulas XX [Sniegums] I pielikumā, izņemot pienācīgi pamatotus gadījumus;
 - (d) norāda pasākumu kopējās aplēstās izmaksas un attiecīgā gadījumā sniedz informāciju par esošu vai plānotu Savienības finansējumu, papildus sniedzot pienācīgu pamatojumu un paskaidrojot, kā izmaksas atbilst izmaksu efektivitātes principam un pareizai finanšu pārvaldībai un ir samērīgas ar paredzamo sociālo un ekonomisko ietekmi;
 - (e) nosaka skaidru kārtību, kādā katra dalībvalsts – arī atbildīgās iestādes un izveidotās uzraudzības komitejas – faktiski uzrauga un īsteno *Interreg* plāna nodaļu atbilstoši mērķim izveidot stabilu daudzlīmeņu pārvaldības sistēmu, kuras pamatā ir partnerības princips, kā arī apraksta paredzēto pieeju informēšanai, komunikācijai un redzamībai saskaņā ar Regulas xx [Snieguma regula] noteikumiem;
 - (f) partnerības un zināšanu apmaiņas atbalstam norāda, ar kurām ieinteresētajām personām ir notikusi apspriešanās, kā tās tikušas atlasītas, kā tikusi nodrošināta to reprezentativitāte un kā to ieguldījums ir atspoguļots *Interreg* plāna nodaļā saskaņā ar rīcības kodeksu attiecībā uz partnerību, un iekļauj kopsavilkumu par apspriešanās procesu, kas veikts, sagatavojot *Interreg* plāna nodaļu;
 - (g) nosaka saistību sadalījumu starp iesaistītajām dalībvalstīm un attiecīgā gadījumā trešām valstīm, ja vadošā iestāde vai Komisija ir noteikusi finanšu korekcijas saskaņā ar noteikumiem, kas reglamentē VRP fondu un ir izklāstīti Regulā (ES) [VRP regula];

- (h) izskaidro pasākumus un sistēmas, kas nodrošina Savienības līdzekļu pareizu, efektīvu un lietderīgu izmantošanu, īstenojot pareizu finanšu pārvaldību un aizsargājot Savienības finanšu intereses.

9. pants

Interreg plāna apstiprināšana un grozīšana

1. Komisija saskaņā ar 13. panta 2. punktā [komiteju procedūra] minēto procedūru pieņem īstenošanas aktu, kurā:
 - (a) uzskaita *Interreg* plāna nodaļas, nosaka nodaļu attiecīgos apgabalus un norāda indikatīvo piešķirumu no fonda un attiecīgā gadījumā no instrumenta “Eiropa pasaulē”;
 - (b) attiecīgā gadījumā nosaka sīki izstrādātu procedūru, kas aptver *Interreg* konkrēto īstenošanas kārtību, lai nodrošinātu konsekventu pieeju.

Šā punkta pirmās daļas a) apakšpunktā minētos elementus nosaka, pamatojoties uz katras dalībvalsts sniegto informāciju par to, kā plānots sadalīt tās *Interreg* plāna piešķiruma daļu, kas noteikta atbilstoši Regulas (ES) [VRP regula] I pielikumā [katrai dalībvalstij no fonda pieejamā finansiālā ieguldījuma aprēķina metodika] noteiktajai metodikai.

Šā punkta pirmajā daļā minētais īstenošanas akts ir *Interreg* plāna vispārīgā daļa.

2. Komisija *Interreg* plāna nodaļas vai grozītās *Interreg* plāna nodaļas, ko iesniegusi dalībvalsts, kurā atrodas vadošā iestāde, novērtē četru mēnešu laikā pēc to iesniegšanas. Novērtēšanas procesā Komisija pārbauda, vai *Interreg* plāna nodaļa atbilst visām 5. panta prasībām un šīs regulas pielikumā [*Interreg* nodaļas veidne] sniegtajai veidnei. Komisija var paust savus apsvērumus un prasīt papildu informāciju. Aiznākamajā dienā pēc dienas, kurā Komisija nosūta savus apsvērumus vai dokumentu pārskatīšanas pieprasījumu dalībvalstij, apstiprināšanas termiņu aptur līdz brīdim, kad dalībvalsts atbild Komisijai.
3. Ja dalībvalsts, kurā atrodas vadošā iestāde, iesniegtās *Interreg* plāna nodaļas vai grozītās *Interreg* plāna nodaļas atbilst visām 8. panta prasībām un šīs regulas pielikumā noteiktajai veidnei, Komisija ar īstenošanas aktu apstiprina konkrētās *Interreg* plāna nodaļas [vai grozītās *Interreg* plāna nodaļas].
4. Pēc *Interreg* plāna nodaļu apstiprināšanas saskaņā ar 3. punktu Komisija ar īstenošanas aktiem ik pēc trim mēnešiem var apstiprināt vēlāk iesniegtās *Interreg* plāna nodaļas, kas atbilst visām 8. panta [prasības attiecībā uz *Interreg* plāna nodaļām] prasībām un šīs regulas pielikumā [*Interreg* nodaļas veidne] sniegtajai veidnei. Citos gadījumos Komisija pēc tās dalībvalsts pieprasījuma, kurā atrodas vadošā iestāde, var apstiprināt izmaiņas *Interreg* plāna nodaļās ik pēc sešiem mēnešiem.
5. Īstenošanas aktos, kas paredzēti 3. un 4. punktā, attiecībā uz katru *Interreg* plāna nodaļu nosaka:
 - (a) *Interreg* nodaļas kopējās aplēstās izmaksas, ko nosaka Komisija, pamatojoties uz tās dalībvalsts priekšlikumu, kurā atrodas vadošā iestāde;
 - (b) Regulā (ES) [VRP regula] paredzētā finansiālā ieguldījuma summu un attiecīgā gadījumā finansiālā ieguldījuma summu no instrumenta “Eiropa pasaulē”, kā arī valsts ieguldījuma summu, kas nav valsts līdzfinansējums;

- (c) Regulas (ES) [VRP regula] 14. pantā [saistības] minēto Savienības ieguldījumu kopsummu gadā;
 - (d) izmaksājamā priekšfinansējuma summu un to, vai priekšfinansējums ir pilnībā jāizmaksā nodaļas apstiprināšanas gadā vai pa daļām saskaņā ar Regulas (ES) [VRP regula] 17. panta 2. punktu.
6. Lēmums, ar ko apstiprina attiecīgo *Interreg* plāna nodaļu, ir finansēšanas lēmums Regulas (ES, *Euratom*) 2024/2509 110. panta 1. punkta nozīmē, un tā paziņošana dalībvalstij, kurā atrodas vadošā iestāde, veido juridiskas saistības.
7. *Interreg* plāna nodaļā paredzētā Savienības finansiālā ieguldījuma, trešo valstu veikto valsts ieguldījumu un valsts līdzfinansējuma kopsumma nepārsniedz attiecīgās nodaļas kopējās aplēstās izmaksas.

10. pants

Par *Interreg* plāna nodaļu atbildīgo iestāžu un uzraudzības komitejas pienākumi

1. Dalībvalstis un attiecīgā gadījumā trešās valstis, kas ir iesaistītas *Interreg* plāna nodaļā, nosaka vienu vadošo iestādi un vienu revīzijas iestādi, kas atrodas vienā un tajā pašā dalībvalstī. Regulas (ES) [VRP regula] 49. pantā minēto koordinējošo iestādi *Interreg* plānam neizraugās.
2. Papildus Regulas (ES) [VRP regula] 50. pantā noteiktajam katra *Interreg* plāna nodaļas vadošā iestāde ir atbildīga par nodaļas pārvaldību nolūkā sasniegt tās mērķus un veic šādus pienākumus:
 - (a) sagatavo un iesniedz Komisijai *Interreg* plāna nodaļas maksājumu pieteikumus saskaņā ar Regulas (ES) [VRP regula] 63. pantu [maksājumi];
 - (b) izmantojot Regulas (ES) [VRP regula] X pielikumā [maksājumu prognozes] iekļauto veidni, līdz 15. februārim un 31. jūlijam sniedz prognozes par summām, par kurām kārtējā un nākamajā kalendārajā gadā tiks iesniegti maksājumu pieteikumi;
 - (c) paraksta un iesniedz pārvaldības deklarāciju, kas minēta Regulas (ES) [VRP regula] XX panta [ikgadējā apliecinājumu pakete] 1. punkta a) apakšpunktā, izmantojot minētās regulas XII pielikumā iekļauto veidni;
 - (d) koordinē un iesniedz Komisijai visus dokumentus, kuriem jābūt iekļautiem Regulas (ES) [VRP regula] 70. pantā [ikgadējā apliecinājumu pakete] minētajā ikgadējā apliecinājumu paketē.
3. Dalībvalsts un attiecīgā gadījumā trešā valsts, kas ir iesaistīta *Interreg* plāna nodaļā, var nolemt, ka Regulas (ES) [VRP regula] XX pantā [vadošās iestādes pienākumi] minētās pārvaldības verificācijas jāveic, katrai dalībvalstij identificējot struktūru vai personu, kas ir atbildīga par šo verificāciju savā teritorijā. Komisija 9. panta [*Interreg* plāna apstiprināšana un grozīšana] 1. punktā paredzētajā īstenošanas aktā var noteikt papildu prasības, kas jāievēro šādām struktūrām vai personām.
4. Vadošajai iestādei palīdz kopīgais sekretariāts, kura personāls pārstāv *Interreg* plāna nodaļā iesaistītās valstis. Kopīgais sekretariāts palīdz vadošajai iestādei un uzraudzības komitejai to attiecīgo pienākumu izpildē. Kopīgais sekretariāts arī sniedz potenciāliem labuma guvējiem informāciju par finansējuma iespējām no *Interreg* programmām un palīdz labuma guvējiem un partneriem darbību īstenošanā.

5. Papildus Regulas (ES) [VRP regula] 52. pantā [revīzijas iestādes pienākumi] paredzētajiem noteikumiem, ja revīzijas iestāde nav pilnvarota veikt savas funkcijas visā sadarbības programmas aptvertajā teritorijā, *Interreg* plāna nodaļu vajadzībām tai palīdz revidentu grupa, kuras sastāvā ir pārstāvji no katras dalībvalsts un attiecīgā gadījumā katras trešās valsts, kas iesaistījies *Interreg* programmā. Katra dalībvalsts un attiecīgā gadījumā trešā valsts ir atbildīga par revīzijām, ko veic tās teritorijā.
6. Katrai *Interreg* plāna nodaļai izveido uzraudzības komiteju. Uzraudzības komiteja ir atbildīga par *Interreg* darbību atlasī saskaņā ar *Interreg* plāna nodaļas stratēģiju un mērķiem. Komisija 9. panta [*Interreg* plāna apstiprināšana un grozīšana] 1. punktā paredzētajā īstenošanas aktā var noteikt papildu prasības, kas jāizpilda uzraudzības komitejai.

11. pants

Noteikumi attiecībā uz trešām valstīm

1. Komisija un attiecīgās dalībvalstis nosaka, kāds ir Regulā (ES) [VRP regula] paredzētais ieguldījums *Interreg* plāna nodaļās, kuras atbalsta arī no instrumenta “Eiropa pasaulē”, arī attiecībā uz tālākajiem reģioniem. Katrai dalībvalstij noteikto ieguldījumu starp attiecīgajām dalībvalstīm vairs nepārdala. Nosakot instrumenta “Eiropa pasaulē” attiecīgos ieguldījumus *Interreg* plāna nodaļās, ņem vērā dalībvalstu un instrumenta “Eiropa pasaulē” labuma guvēju iesaisti. Atbalstu, ko sniedz saskaņā ar Regulu (ES) [VRP regula], piešķir ārējās pārrobežu sadarbības nodaļām ar noteikumu, ka no instrumenta “Eiropa pasaulē” tiek nodrošinātas līdzvērtīgas summas.
2. Lai īstenotu *Interreg* plāna nodaļu dalītā pārvaldībā trešā valstī, starp Komisiju, kas pārstāv Savienību, un katru iesaistīto trešo valsti, kas tiek pārstāvēta saskaņā ar tās tiesisko regulējumu, noslēdz finansēšanas nolīgumu. Minēto finansēšanas nolīgumu uzskata par Savienības budžeta izpildes instrumentu saskaņā ar Regulu (ES, Euratom) 2024/2509.

Finansēšanas nolīguma puse var būt arī dalībvalsts, kurā atrodas attiecīgās *Interreg* plāna nodaļas vadošā iestāde un kura tādā gadījumā tiek pārstāvēta saskaņā ar tās tiesisko regulējumu.

Ja trešai valstij ir jāpārskaita vadošajai iestādei finansiālais ieguldījums, ar ko atbalsta *Interreg* plāna nodaļu, bet kas nav tās līdzfinansējums Savienības atbalstam (“valsts ieguldījums”), noteikumus par valsts ieguldījumu nosaka finansēšanas nolīgumā.

Finansēšanas nolīgumu slēdz līdz nākamā gada 31. decembrim pēc gada, kad uzņemtas pirmās budžeta saistības, un to uzskata par noslēgtu dienā, kad to parakstījusi pēdējā puse. Ja *Interreg* plāna nodaļā ir iesaistīta vairāk nekā viena trešā valsts, vismaz vienu finansēšanas nolīgumu noslēdz pirms pirmajā teikumā norādītās parakstīšanas dienas.
3. Ja operācijas īstenošanai ir vajadzīgs, lai labuma guvējs, kas ir valsts iestāde, kura atrodas trešā valstī, veiktu pakalpojumu, piegāžu vai būvdarbu iepirkumu, minētais labuma guvējs var piemērot vienu no tālāk minētajiem regulējumiem:
 - (a) attiecīgās trešās valsts normatīvie un administratīvie akti, ja vien to pieļauj finansēšanas nolīgums un ja līguma slēgšanas tiesības piešķir saimnieciski visizdevīgākajam piedāvājumam vai attiecīgā gadījumā piedāvājumam ar viszemāko cenu, izvairoties no jebkāda interešu konflikta;

- (b) iepirkuma procedūras, kas paredzētas Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 181. un 182. pantā.

12. pants

Līdzekļu atmaksāšana atpakaļ un nodaļu pārtraukšana

1. Ja attiecībā uz [2029. gadu vai] 2030. gadu Komisijai līdz attiecīgā gada 31. martam nav iesniegta *Interreg* plāna nodaļa, VRP ikgadējo ieguldījumu, kurš paredzēts konkrētajai *Interreg* plāna nodaļai, pārdala citai *Interreg* plāna nodaļai, kurā piedalās attiecīgā dalībvalsts.
2. Ja līdz 2031. gada 31. martam joprojām ir tādas *Interreg* plāna nodaļas, kas nav iesniegtas Komisijai, to VRP ieguldījumu šajās *Interreg* plāna nodaļās, kas paredzēts atlikušajiem gadiem līdz 2034. gadam un nav pārdalīts citai *Interreg* plāna nodaļai, piešķir tai *Interreg* plāna nodaļai, kurā piedalās attiecīgā dalībvalsts.
3. Jebkuru *Interreg* plāna nodaļu, ko Komisija jau ir apstiprinājusi, pārtrauc vai tās piešķirumu samazina saskaņā ar piemērojamajiem noteikumiem un procedūrām šādos konkrētos gadījumos:
 - i) ja neviena no partnervalstīm, kas ietvertas attiecīgajā *Interreg* plāna nodaļā ārējai pārrobežu sadarbībai, attiecīgo finansēšanas nolīgumu nav parakstījusi līdz termiņam, kas noteikts saskaņā ar *Interreg* plāna [XX] pantu; vai
 - ii) ja *Interreg* plāna nodaļu nevar īstenot, kā plānots, iesaistīto valstu attiecību problēmu dēļ.

Šā punkta pirmajā daļā minētajos gadījumos 1. punktā minēto VRP ieguldījumu, kas atbilst gada maksājumiem, par kuriem vēl nav uzņemtas saistības, vai gada maksājumiem, par kuriem ir uzņemtas saistības un par kuriem saistības tā paša budžeta gada laikā ir pilnībā vai daļēji atceltas, un kuri nav pārdalīti citai *Interreg* plāna nodaļai, piešķir citai *Interreg* plāna nodaļai, kurā piedalās attiecīgā dalībvalsts.
4. Ieguldījumu no [ārējiem fondiem], kas samazināts saskaņā ar šo pantu, attiecīgi izmanto saskaņā ar [Instrumenta “Eiropa pasaulē”] regulu.

13. pants

PEACE PLUS

1. Sadarbību starp Īrijas un Ziemeļīrijas robežapgabaliem atbalsta nodaļa *PEACE PLUS*, ko īsteno dalītā pārvaldībā gan Īrijā, gan Apvienotajā Karalistē.
2. Ja par vadošo iestādi ir izraudzīta Īpašo ES programmu struktūrvienība, uzskata, ka tā atrodas dalībvalstī.
3. Apvienotās Karalistes finanšu iemaksa, ko tā Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 21. panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto ārējo piešķirto ieņēmumu veidā sniedz par labu Savienības darbībām saistībā ar tās dalību nodaļā *PEACE PLUS*, ir daļa no budžeta apropriācijām [1. kategorijas [“...”] apakšprogrammai “*Interreg* plāns”].
4. Kad nodaļa *PEACE PLUS* darbojas miera un izlīguma labā, tā arī veicina sociālo, ekonomisko un reģionālo stabilitāti attiecīgajos reģionos, it īpaši ar pasākumiem, kas veltīti kopienu saliedētības veicināšanai.
5. Kad nodaļa *PEACE PLUS* darbojas miera un izlīguma labā, atbalstīto darbību partneri var būt tikai no vienas iesaistītās valsts.

III NODAĻA

Nobeiguma noteikumi

14. pants

Komiteju procedūra

Komisijai palīdz komiteja, ko izveido saskaņā ar [VRP] 88. pantu.

15. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no dienas, kad sāk piemērot Regulu (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, jūras, labklājības un drošības fondu 2028.–2034. gadam.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

TIESĪBU AKTA FINANŠU UN DIGITĀLAIS PĀRSKATS

[...]